

Sensorveiledning i:	MET 34311 Statistikk
Eksamensdato:	01.06.11, kl. 09.00-14.00
Tillatte hjelpemidler:	Alle + BI-definert eksamenskalkulator : TEXAS INSTRUMENTS BA II Plus ^{TM}
Totalt antall sider:	4

Oppgave 1 (6 poeng)

- (a) Nominal.
- (b) 131 rader (en for hver klient) og 6 søyler (en for hver variabel).
- (c) Det er fire stolper for beløp mindre enn 300. Høydene er omtrent 34, 25, 11 og 5. Så det er omtrent $34+25+11+5=75$ klienter.
- (d) I situasjoner der histogrammet har en tung høyrehale vil gjennomsnittet være større enn medianen. Her har vi 6 ekstreme observasjoner (outliers), som har betalt beløp over 675 kroner. Det er disse som drar gjennomsnittet opp, mens medianen ikke påvirkes nevneverdig av disse.
- (e) Siden det er totalt 131 klienter, så må det være $131 - (22 + 3 + 15 + 36 + 12 + 24 + 9) = 10$ kvinner som fikk behandlingsform D.
 $\frac{22+3+15+36}{131} \cdot 100 = 58.02\%$ av klientene var menn.
- (f) Det er 76 menn, så vi får:

$$P(\text{Alle tre er menn}) = \frac{76}{131} \cdot \frac{75}{130} \cdot \frac{74}{129} = 0.192$$

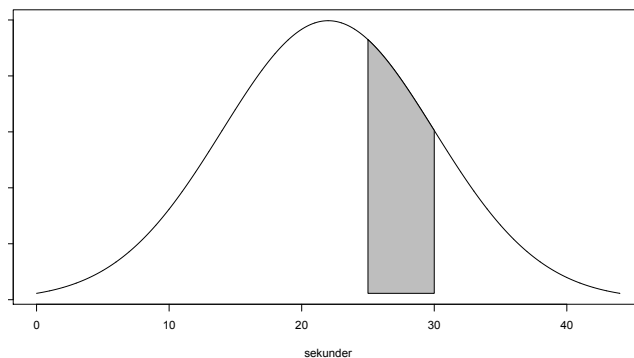
Oppgave 2 (5 poeng)

- (a) Systematisk utvalg.
- (b) $\bar{x} = 20$ og $s = \sqrt{\frac{(11-20)^2 + (15-20)^2 + \dots + (24-20)^2}{8}} = 5.27$
 En tolvåring er åtte år yngre enn gjennomsnittet, mens to standardavvik er omtrent 10.6 år. Ergo er ikke 12 år uvanlig.
- (c) Det finnes ulike måter å beregne kvartiler på, men her bruker vi Figur 3-5 i boka: $L_1 = 0.25 * 9 = 2.25$, som ikke er heltall. Vi runder opp til $L = 3$ og finner nedre kvartil $Q_1 = 15$. Øvre kvartil $L_2 = 0.75 * 9 = 6.75$, som ikke er heltall. Vi runder opp til $L = 7$ og finner øvre kvartil $Q_3 = 24$. Interkvartilbredden er $24 - 15 = 9$.

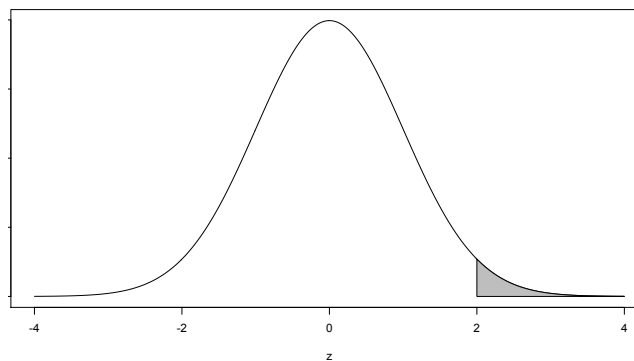
I situasjoner med outliers blir standardavviket svært påvirket av disse, i motsetning til interkvartilbredden. I slike situasjoner er interkvartilbredden å foretrekke som mål for variasjon i dataene.

Oppgave 3 (4 poeng)

(a) $P(25 < X < 30) \simeq P(0.38 < z < 1.00) = 0.8413 - 0.6480 = 0.1933$

(b) Spørsmålet handler om sannsynligheten til at den standardiserte z -verdien er større enn 2. $P(z > 2) = 1 - 0.9772 = 0.0228$. Man kan tegne arealet under tetthetskurven til $N(\mu, \sigma)$ fra $\mu + 2\sigma$ og utover, der μ og σ er studentens valg. Alternativt bruke standard normalfordelingen:

Oppgave 4 (4 poeng)

(a) Feilmarginen $E = 1.676 \cdot \frac{6.86}{\sqrt{52}} = 1.59$. Så vi får konfidensintervallet $8.15 < \mu < 11.33$.

(b) En stikkprøve med størrelse $n = 11$ kan være for liten. Normalt anbefaler man at $n > 30$. Men hvis antall timer på jobb er normalfordelt, så vil intervallet allikevel være gyldig.

(c) Intervallbredden er $11.658 - 5.263 = 6.395$. Feilmarginen er da $E = 6.395/2 = 3.1975$. Gjennomsnittet er midtpunktet i intervallet: $\bar{x} = 5.263 + 3.1975 = 8.461$.

Oppgave 5 (6 poeng)

- (a) Type I feil er når man feilaktig forkaster en nullhypotese som er sann. Sannsynligheten for å forkaste en sann nullhypotese er 0.05.
- (b) $H_0 : p = 0.1$ vs $H_1 : p < 0.1$. Testobservator er

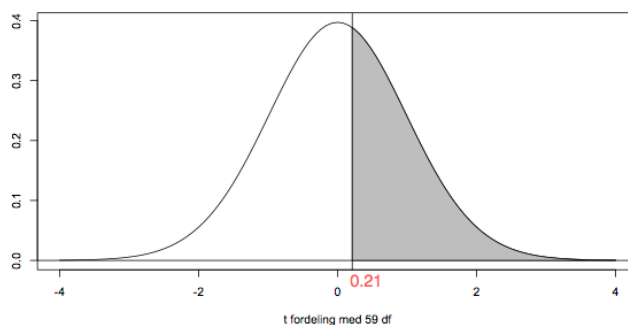
$$z = \frac{\frac{13}{157} - 0.1}{\sqrt{\frac{0.1 \cdot 0.9}{157}}} = -0.72$$

Så p -verdien er 0.2358, og vi forkaster ikke H_0 . Det er ikke tilstrekkelig grunnlag til å hevde at andelen Samsung brukere er mindre enn 10 % ved BI Bergen.

- (c) De to stikkprøvene er uavhengige. $H_0 : \mu_M = \mu_K$ vs. $H_1 : \mu_M > \mu_K$. Testobservator er

$$t = \frac{13.18 - 12.74}{\sqrt{13.88^2/60 + 10^2/99}} \simeq 0.21$$

mens kritisk verdi fra tabell (runder ned fra 59 til 50 frihetsgrader) er $t_{0.1, df=50} \simeq 1.299$. Vi forkaster ikke H_0 .

Oppgave 6 (4 poeng)

- (a) Tre studenter. De jobbet 0, 3 og 8 timer.
- (b) $H_0 : \rho = 0$ vs $H_1 : \rho \neq 0$. Testobservatoren er

$$t = \frac{0.73}{\sqrt{\frac{1-0.73^2}{6}}} = 2.62$$

Med 6 frihetsgrader er kritisk verdi $t_{0.025,6} = 2.447$. Vi forkaster H_0 .

- (c) Prisen på en vare og etterspørselen etter varen.

Oppgave 7 (3 poeng)

(a) Kji-kvadrat testen.

(b) Testobservator er

$$\chi^2 = \frac{(92 - 79.6701)^2}{79.6701} + \frac{(69 - 81.3299)^2}{81.3299} + \frac{(52 - 64.3299)^2}{64.3299} + \frac{(78 - 65.6701)^2}{65.6701} = 8.46.$$

Kritisk verdi med 1 frihetsgrad fra tabell er 6.635. Vi forkaster H_0 . Det er grunnlag i dataene til å hevde at det er en sammenheng mellom kjønn og studium.